

Κείμενο (απόσπ.) : «Κι όλα γύρω σου είναι φως...»

Νερά σμαραγδένια, βαθυκύανα, ρυτιδωμένα απ' το αεράκι ή καθρέφτες, παραλίες αγκαλιές θηλυκές, και βράχοι αγέρωχοι αρσενικοί, στις αμμοθίνες θυμάρια και μυρωδάτες λυγαριές, καπαριές να χύνονται απ' την πέτρα και να αιωρούνται πάνω απ' το κύμα, βότσαλα λευκόγκριζα γλυμμένα κόκαλα αρχαίων ζώων, και άμμος χρυσή, άμμος λευκή, ρυζάτη, πούδρα, και πάντα φως, όλα γύρω λιώνουν στο φως.

Πλούσιος πάντα ο τόπος, γενναιόδωρος. Δημοκρατικός. Δίνεται σε όλους, δίνει τα ουσιώδη: ομορφιά και συνείδηση. Δίνει· μα πρέπει να μπορείς να λάβεις. Να μπορείς να αναγνωρίσεις το δόσιμο, να αντιληφθείς το δώρο, να λάβεις τη χάρη· για να απολαύσεις και να ταπεινωθείς, για να χαρείς και να υψωθείς. Και να σκεφτείς.

Να σκεφτείς τη χάρη και το προνόμιο αυτής της φυσικής δημοκρατίας. Και να σκεφτείς τι κάνεις για να τη στερεώσεις και να τη βαθύνεις, να τη σώσεις ακέραια, όσο γίνεται, για να την παραδώσεις στους άλλους που ακολουθούν...

Ο χειρότερος εχθρός αυτού του γενναιόδωρου τόπου είναι οι άνθρωποί του, αυτοί που απολαμβάνουν τα δώρα του. Οι μισοί απ' αυτούς έχουν συνωστιστεί σε ένα λεκανοπέδιο, σε έναν τόπο θείο κάποτε, τσιμεντωμένο τώρα και εχθρικό. Ζουν κλεισμένοι σε αυτοκίνητα, με τεχνητό φωτισμό, αποκομμένοι από ρίζες και μέλλον, αποκομμένοι από την ενδοχώρα, τα νησιά, τους ανέμους και τα βουνά· ο τόπος είναι τοπίο πια, πακέτο προς κατανάλωση· ο τόπος άψυχος, άσαρκος, χωρίς ιστορίες και μύθους· ο τόπος είναι real estate: Εδώ πόσο πάει το στρέμμα; Ρωτάει τον ταβερνιάρη καθώς ρεύεται.

Ακόμη κι όταν θαυμάσει τον τόπο - τοπίο, όταν γευτεί προσώρας τα δώρα του, αυτός ο άνθρωπος σκέφτεται αμέσως πώς να 'χε ένα οικόπεδο να χτίσει, όχι πώς να χαρεί αυτό που του προσφέρεται δωρεάν· σκέφτεται να επιβληθεί, να γίνει κυρίαρχος, σπιτούχος, ιδιοκτήτης θέας. Δεν μπορεί να αρκεστεί στα μοναδικά δώρα του καλοκαιριού, να χορτάσει μες στην απλοχωριά της αυγουστιάτικης δημοκρατίας· δε θέλει απλά να υπάρχει, θέλει να έχει.

Γυρνάμε την πέτρινη έξω Μάνη, γυρνάμε τη θηλυκή Φοινικούντα, γυρνάμε τα ανάλαφρα Κυκλαδονήσια, παντού αντικρίζουμε οικοδόμηση, γιαπιά, μπετά, καφετέριες, αυτοκίνητα, δρόμους για αυτοκίνητα. Και αγωνία για τη σεζόν, την τουριστική βεβαίως : ο τόπος είναι για πούλημα.

Εδώ παραπάνω ο οικισμός λέγεται Γερμανικά, μας λένε. Οι Γερμανοί ήρθαν κι αγόρασαν χωράφια και ελαιώνες, έχτισαν σπίτια, οργανώθηκαν, ζουν εδώ. Οι ξένοι χτίζουν ωραία σπίτια, αρμονικά, αναστηλώνουν τα παλιά. Όπως στη Νάξο, όπως στην Πάρο, όπως στα Δωδεκάνησα... Φαίνεται ότι οι ξένοι αγαπούν τον τόπο σαν τόπο, όχι σαν τοπίο ή σαν οικόπεδο.

Γυρνάμε στην Αθήνα. Ευγνώμονες για τα δώρα που μας χαρίστηκαν, αλλά και μ' ένα κέντρισμα. Είμαστε κατώτεροι του τόπου· ανάξιοι να τον αφουγκραστούμε και να τον ζήσουμε αρμονικά, δημιουργικά, ευφορικά. Είμαστε ικανοί μόνο να τον καταναλώσουμε βουλιμικά, αρπακτικά, κυριαρχικά, ανηδονικά εντέλει. Σαν αδιάφοροι τουρίστες ή σαν άπληστοι οικοπεδούχοι. Και στις δύο περιπτώσεις χαμένοι: η ομορφιά περνάει πλάι μας

Ενότη.1η, Δ – Η επιλογή της λέξης

και δεν τη γευόμαστε: η ομορφιά δίδεται δωρεάν, αρκεί να την αναγνωρίζεις και να τη δρέπεις, όσο κρατάει, όσο δίδεται.

Νίκος Γ. Ξυδακός (εφημ.Καθημερινή)

ΕΡΓΑΣΙΕΣ

1. Αντικαταστήσετε κάθε υπογραμμισμένη λέξη του κειμένου με την αντίστοιχη συνώνυμη και στη συνέχεια απαντήστε γραπτά στο τετράδιό σας εάν η αντικατάσταση αυτή επηρεάζει το ύφος του συγγραφέα .
2. Ποια είναι, σύμφωνα με το κείμενο , η σχέση του Έλληνα με τον τόπο του και ποια η σχέση με τον τόπο των ξένων που επιλέγουν να χτίσουν σπίτια στην Ελλάδα ; Να συμβουλευτείτε για το θέμα αυτό και το κείμενο 13 του σχολικού βιβλίου .Να αναπτύξετε τις σκέψεις σας σε μια παράγραφο 150 – 200 λέξεων χρησιμοποιώντας σύγκριση – αντίθεση .